

İKİNCİ DAİRE

DİNÇER VE DİĞERLERİ – TÜRKİYE DAVASI

(Başvuru no. 10435/08)

KARAR

STRAZBURG

3 Kasım 2011

İşbu karar AİHS'nin 44/2 maddesinde belirtilen koşullar çerçevesinde kesinleşecektir. Şekli düzeltmelere tâbi olabilir.

USUL

Türkiye Cumhuriyeti aleyhine açılan 10435/08 no'lu davanın nedeni Necip Dinçer, Haydar Işık, Nuri Işık, Rıza Işık ve Ahmet Kankılıç adlı beş T.C. vatandaşının (“başvuranlar”) Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi’ne (“AİHM”) 15 Ocak 2008 tarihinde, İnsan Hakları ve Temel Özgürlüklerin Korunmasına İlişkin Sözleşme’nin (“AİHS”) 34. maddesi uyarınca yapmış olduğu başvurudur.

Başvuranlar, AİHM önünde Bursa Barosu avukatlarından A. F. Demirkan tarafından temsil edilmiştir.

OLAYLAR

DAVA OLAYLARI

Başvuranlar sırasıyla 1921, 1941, 1946, 1948 ve 1946 doğumlu olup Bursa’da ikamet etmekteydi.

2004 yılında Karayolları Genel Müdürlüğü, başvuranlara ait bir arsaya, karayolu inşaatı için resmi bir kamulaştırma işlemi yapmaksızın el koymuştur. Başvuranlar, mülklerinin fiili kamulaştırılmasından dolayı tazminat talebiyle Karacabey Asliye Hukuk Mahkemesi’nde dava açmıştır. Tazminat olarak mahkemeden 5,500 Türk Lirası talep etmiş, fazlaya ilişkin haklarını saklı tutmuştur.

15 Haziran 2006 tarihinde Karacabey Asliye Hukuk Mahkemesi, başvuranlara ait arsanın fiili kamulaştırılmasından dolayı talep ettikleri üzere 5,500 TL tazminat ile yasal faiz ödenmesine hükmetmiştir. Başvuranlar sözkonusu miktarı almak için Bursa İcra Dairesinde icra işlemlerini başlatmıştır.

13 Mart 2007 tarihinde Yargıtay, ilk derece mahkemesinin kararını onamıştır.

Başvuranlar, önceki dava sırasında elde edilen ve arsaya başvuranların talep ettiğiinden daha yüksek değer biçen bilirkişi raporu ışığında, ek tazminat talebiyle Karacabey Asliye Hukuk Mahkemesi’nde ek dava açmıştır.

24 Mayıs 2007 tarihinde Karacabey Asliye Hukuk Mahkemesi başvuranlara, 372,445.25 TL anapara ile yasal faiz ödenmesine karar vermiştir. Başvuranlar, hükmedilen miktarı almak için Bursa İcra Dairesinde yeni bir icra işlemi başlatmıştır.

16 Ekim 2007 tarihinde Yargıtay, Karacabey Asliye Hukuk Mahkemesi’nin kararını onamış, ancak başvuranlara ödenecek tazminat miktarını 340,949.81 TL’ye indirmiştir.

26 Mart ve 13 Kasım 2009 tarihlerinde İdare, Bursa İcra Dairesi önündeki dosyalara dayalı olarak sırasıyla 8,925 TL ve 485,173 TL ödeme yapmıştır. Başvuranların sunduğu bilgilere göre kendilerine ait, ödemesi yapılmamış icra dosyası kalmamıştır.

HUKUK

I. ÖN HUSUSLAR

Dava dosyasında yer alan bilgilere göre birinci başvuran Necip Dinçer, belirtilmeyen bir tarihte hayatını kaybetmiştir. Söz konusu başvuranın temsilcisi, AİHM'e, başvuranın mirasçılarına ulaşamadığı bilgisini vermiştir.

AİHM, elindeki bilgilerden, başvuranın AİHM'e başvuru tarihinden önce mi yoksa sonra mı vefat ettiğini tespit edememektedir. Ancak, başvuranın başvurudan sonra öldüğü ve başından beri geçerli mağdur statüsü bulunduğu varsayılmış olsa dahi, başvuranın ölümünden sonra hiçbir mirasçı ya da yakın akrabasının başvuruyu takip etme talebinde bulunmadığını kaydeder. Bu şartlar altında AİHM, başvurunun Necip Dinçer ile ilgili olan kısmında AİHS'in öngördüğü insan haklarına saygıyı etkileyen ve AİHS'in 37/1 maddesi bağlamında incelenmesinin sürdürülmesini gerektiren özel koşullar bulunmadığı kanaatindedir (bkz. diğer kararların yanı sıra, *Danilenkov vd. – Rusya*, no. 67336/01; *Goranda – Romanya*, no. 38090/03).

Yukarıda belirtilenler ışığında, başvurunun Necip Dinçer'e ilişkin kısmının kayıttan düşürülmesi uygundur.

II. AİHS'İN 6/1 VE 1 NO'LU PROTOKOL'ÜN 1. MADDELERİNİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI

Diğer başvurular, lehlerinde verilen, infaz edilebilir ve bağlayıcı nitelikteki kararları yetkililerin tam olarak ve uzun süre yerine getirmemesinin AİHS'in 6. maddesi uyarınca mahkemeye başvurma haklarını ve 1 No.'lu Protokol'ün 1. maddesi uyarınca mülkiyetin serbestçe kullanımı haklarını ihlal ettiğinden şikâyetçi olmuştur.

AİHM, kalan başvurular tarafından ortaya konulan bu şikâyetlerin, AİHS'in 35/3 maddesi bağlamında açıkça dayanaktan yoksun ve başka açılardan bakıldığında da kabuledilemez olmadığı kanısındadır. Dolayısıyla söz konusu şikâyetler kabuledilebilir ilan edilmelidir.

AİHM, yetkililerin Karacabey Asliye Hukuk Mahkemesi'nin kararlarından doğan borçların ödemesini 13 Kasım 2009'da yapmış olmasına rağmen, Hükümetin başvuranların lehine verilen kararların uygulanmasında meydana gelen 24 aylık gecikmeyi haklı gösterecek herhangi bir açıklama yapmadığını gözlemler.

AİHM mevcut davadakine benzer meseleleri ele alan davalarda sıklıkla, AİHS'in 6/1 maddesinin ve 1 No'lu Protokol'ün 1. maddesinin ihlal edildiğini tespit etmiştir (bkz., örneğin; *Burdov – Rusya*, 59498/00; *Kaçar ve Diğerleri – Türkiye*, 38323/04, 38379/04, 38389/04, 38403/04, 38423/04, 38510/04, 38513/04 ve 38522/04 ve *Burdov – Rusya (no. 2)*, 33509/04). Söz konusu davada AİHM'in farklı bir sonuca ulaşmasını sağlayacak herhangi bir görüş bulunmamaktadır.

Dolayısıyla AİHM, yetkililerin Karacabey Asliye Hukuk Mahkemesi'nin kararlarını gereğince yerine getirmemesi nedeniyle, AİHS'in 6/1 maddesinin ve 1 No'lu Protokol'ün 1. maddesinin kalan başvurular açısından ihlal edildiğini tespit etmiştir.

III. AİHS’NİN 41. MADDESİNİN UYGULANMASI

A. Tazminat ve yargılama masraf ve giderleri

Başvuranlar, arsalarının fiili kamulaştırılmasından ötürü mahrum bırakıldıkları potansiyel kira gelirine karşılık olarak 60,000 TL (yaklaşık 28,500 Euro) maddi tazminat talep etmiştir. Manevi tazminata ilişkin olarak, iç hukukta verilen kararın ödemesinin yapılmamasından dolayı endişe ve sıkıntıya maruz kaldıklarını iddia etmiş ve sözkonusu tazminat miktarının AİHM tarafından belirlenmesini talep etmiştir. Başvuranlar, yargılama masraf ve giderlerine ilişkin olarak, miktarın belirlenmesini AİHM’e bırakarak, avukatlarının dava üzerinde yürüttüğü çalışma için ödeme yapılmasına hükmedilmesini AİHM’den talep etmiştir.

Hükümet, taleplere itiraz etmiştir.

AİHM, nihai kararların icrasının gecikmesinden dolayı AİHS’in 6/1 maddesinin ve 1 No’lu Protokol’ün 1. maddesinin ihlal edilmiş olduğunu kaydeder.

AİHM ayrıca, iç hukukta başvuruların lehine verilen bir karar yerine getirildiğinde, bu kararın borcuna ilişkin olarak ödemeye hükmetmeyeceğini kaydeder. Bu itibarla AİHM, tespit edilen ihlal ile talep edilen maddi tazminat arasında illiyet bağı görememektedir. Bu nedenle talebi reddeder.

Diğer yandan AİHM, başvuruların sadece ihlal tespitiyle giderilemeyecek manevi zarara uğramış olduğu kanısındadır. Sonuç olarak, davanın koşulları, özellikle iç hukukta verilen kararın icrasında meydana gelen gecikme göz önüne alındığında ve hakkaniyete uygun bir değerlendirmeye, başvuranlardan Haydar Işık, Nuri Işık, Rıza Işık ve Ahmet Kankılıç’a ortaklaşa 2,400 Euro manevi tazminat ödenmesine hükmeder.

Yargılama masraf ve giderleri ile ilgili olarak, AİHM içtihadına göre, başvuranlar yargılama masraf ve giderlerinin geri ödemesini ancak bunların gerçekliği, gerekliliği ve oranlarının makul yapısı ortaya konduğu sürece elde edebilir. Mevcut davada bu talebi destekleyen, miktara ilişkin görüş beyan edilmemesi nedeniyle AİHM, bu başlık altında herhangi bir ödeme yapılmamasına hükmeder.

B. Gecikme faizi

AİHM, gecikme faizinin, Avrupa Merkez Bankası’nın marjinal kredi faiz oranına üç puanlık bir artış eklenerek belirlenmesini uygun görmektedir.

BU GEREKÇELERE DAYANARAK AİHM OYBİRLİĞİYLE,

1. Başvurunun Necip Dinçer'e ait şikâyetlere ilişkin kısmının kayıttan düşürülmesine;
2. Başvurunun kalan kısmının kabuledilebilir olduğuna;
3. Kalan başvurular bakımından AİHS'in 6/1. ve 1 No'lu Protokol'ün 1. maddesinin ihlal edildiğine;
4. (a) Savunmacı devletin Haydar Işık, Nuri Işık, Rıza Işık ve Ahmet Kankılıç adlı başvuranlara, AİHS'nin 44/2 maddesi uyarınca kararın kesinleştiği tarihten itibaren üç ay içinde, ödeme tarihinde geçerli olan kur üzerinden Türk Lirasına çevrilmek ve uygulanabilecek tüm vergilerden muaf tutulmak üzere:
ortaklaşa 2,400 (iki bin dört yüz) Euro manevi tazminat ödemesine;
(b) Yukarıda belirtilen üç aylık sürenin sona erdiği tarihten ödemenin yapılmasına kadar geçen süre için, sözkonusu meblağlara, Avrupa Merkez Bankası'nın anılan dönem için geçerli olan marjinal kredi faiz oranına üç puanlık bir artış eklemek suretiyle belirlenecek basit faiz uygulanmasına;
5. Adil tatmine ilişkin diğer taleplerin reddine

KARAR VERMİŞTİR.

İşbu karar İngilizce olarak hazırlanmış ve AİHM İç Tüzüğü'nün 77. maddesinin 2. ve 3. paragrafları uyarınca 3 Kasım 2011 tarihinde yazılı olarak tebliğ edilmiştir.